

En afrikansk röst mot enkönade äktenskap

Den största lutherska kyrkan i världen är Svenska kyrkan med sina 6,75 miljoner medlemmar. Mer obekant är nog att den näst största är den Evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania, som har 5,3 miljoner medlemmar (jan. 2010), fördelade på 20 stift, som leds och betjänas av 20 biskopar, c:a 2 000 präster och kanske 5 000 evangelister. Nyligen gjorde denna kyrka ett kraftfullt uttalande, som nog får konsekvenser för alla i den lutherska kyrkofamiljen.

Den evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania (*Evangelical Lutheran Church in Tanzania – ELCT*) hade styrelsesammanträde (*Executive Council*) den 27-28 april. Dagen efter publicerades kyrkans skarpt avvisande ställningstagande till äktenskap mellan människor av samma kön (på engelska och kiswahili: <http://www.elct.org/news/2010.04.004.html>).

Pressmeddelandet bygger på och citerar delar av det uttalande som formulerades av ELCT:s biskopar vid deras möte i Dodoma i januari 2010, det s.k. »Dodoma-uttalandet». Detta uttalande finns ännu bara på kiswahili, <http://www.elct.org/news/2010.04.003.tamkoladodoma.html>, och publiceras nedan i svensk översättning av prof. em. Bengt Holmberg.

Dodoma-uttalandet innehåller inte bara en utförlig argumentation i teologiska frågor om äktenskapet, bibelsyn och kulturberoende, utan drar också intressanta slutsatser för hur ELCT avser att handla i relation till de kyrkor som legaliserat enkönade äktenskap.

DODOMAUTTALANDET

*Den Evangelisk-lutherska Kyrkan i Tanzania (KKKT)
ställningstagande beträffande enkönade äktenskap. Januari 2010*

1. Inledning

1.1 Den Evangelisk-lutherska Kyrkan i Tanzania (*Kanisa la Kiinjili la Kilutheri Tanzania, KKKT*) tackar Gud för att han, i sin omätliga vishet och genom sin Son Jesus Kristus har förenat alla oss i världen som tror på honom till att vara en kropp, och att vi därför är förbundna med varandra. Så kan vi leva tillsammans och ha framgång i det vi gör.

1.2 Eftersom vi är förenade i en enda kropp har vi på olika sätt varit delaktiga i både svåra och lätta ting. Det som gjort det möjligt för oss att med Guds hjälp förbli tillsammans fram till nu är att erkänna och komma ihåg det vi varje söndag i kyrkan bekänner: att Guds Kyrka är en, helig, allmänlig och apostolisk. Eftersom det är så, kommer varje händelse i en enskild kyrka som går emot den hållning och lära som traderats i hela Guds Kyrka i många sekel med nödvändighet chockera och påkalla något slags svar från andra kyrkor på jorden.

1.3 Just nu är en sådan händelse, enligt KKKT:s synsätt och förståelse, att somliga kyrkor – särskilt i Europa och Amerika – har beslutat legalisera enkönade äktenskap. För att försvara sina beslut har dessa kyrkor angett diverse skäl. Här nämner vi i korthet några sådana.

1.3.1 Kyrkans undervisning om att äktenskapet är mellan man och kvinna är inte, hävdar man, en korrekt tolkning av den Heliga Skrift. Med den utgångspunkten har de som försvarar enkönade äktenskap börjat göra allt de kan för att förstöra det ena bibelstället efter det andra som visar att ett rätt äktenskap enligt Bibeln är mellan man och kvinna. De gör så genom att hävda sina nya och vilseledande översättningar och tolkningar, som skiljer sig från Kyrkans mångåriga synsätt och förståelse av äktenskapet i enlighet med Guds Ord. Bland de bibelställen som attackerats och getts en

ny tolkning av förespråkare för enkönade äktenskap är 1 Mos. 1:27-28; 2:24; Matt. 19:5-7; Rom. 1:26-27; Gal. 3:28, etc.

1.3.2 Det som är det viktiga i varje relation mellan två är kärleken, vare sig det är en äktenskaplig relation eller någon annan kärleksrelation. Om bara de två älskar varandra, är sådana relationer riktiga och legitima, hävdar det enkönade äktenskapets försvarare.

1.3.3 Den kulturella kontexten nu skiljer sig från hur det var förr, när det gäller innebörden i och synen på vad som var legitimt och inte i kärleks- och äktenskapsrelationer. Vidare hävdar man att den etiska frågan om vad som är synd och inte synd får olika svar beroende på den tid och plats människor lever i. I deras ögon har samhällets moraluppfattning ändrats, särskilt när det gäller sexuella relationer mellan samma eller olika kön, och de vill att Kyrkan ska följa med sin tid i sin hållning till dessa ting. På samma sätt hävdar dessa förespråkare att »Vad som klandras eller ses ner på i kärleksrelationer mellan människor av samma kön tillhör en förgången tid». Följaktligen vill man att alla vi andra i Guds Kyrka och i världen i stort ska gå med på att förändras och följa med vår tid, som de gör i denna nya omvärld.

1.3.4 Lagarna i de länder där kyrkorna nu försvarar och legitimerar enkönade äktenskap har ändrats vad beträffar sådana äktenskap, och kyrkorna i dessa länder, säger man, skulle få mycket svårt i sitt arbete och liv, om de höll fast vid sin genom sekulerna oförändrad uppfattning om enkönade äktenskap och homosexuella relationer. Det betyder, som vi förstår det, att dessa kyrkor har bestämt sig för att bejaka de steg som deras nationella myndigheter har tagit, för att åstadkomma en avspänning i relation till samhället, så att kyrkorna inte förlorar sitt inflytande i hela äktenskapsfrågan, vilket skulle ske om de höll fast vid sin hävdvunna hållning att säga nej till att enkönade äktenskap är legitima.

1.3.5 Man säger vidare att frågan om relationer – äktenskapliga eller andra – mellan människor av samma kön är en fråga som bara rör de två själva. De är fria att göra som de själva vill inom relationen. Man kräver alltså att ingen har rätt att blanda sig i dessa saker, utan människor måste lämnas fria att göra som de vill. Det finns många andra skäl som också har framförts, muntligt eller skriftligt eller i handling, av de kyrkor som legitimerar enkönade äktenskap.

2. Motargument

2.1 Den evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania har ett annat synsätt och ställningstagande än det som uttrycks i de ovan angivna skälen. Den håller inte med om något av de skäl som förts fram av det enkönade äktenskapets försvarare och förespråkare.

2.2 Denna kyrka (KKKT) står fast på Guds Ords grundval att äktenskapet är sådant som det lärs i de bibeltexter som nämndes ovan i 1.3.1, bibelställen som har börjat ges en innebörd och översättning som vi inte kan acceptera. Vi och alla andra i hela världen som delar vår uppfattning och säger nej till enkönade äktenskap tror att Bibeln inte kan översättas och tolkas precis som vissa människor eller myndigheter eller kulturer vill. Tvärtom översätter eller tolkar den sig själv, översatt till olika språk utan att dess mening förändras.

2.3 Denna kyrka tror att kärleken är det centrala i en sann relation mellan två människor som lever eller vill leva tillsammans i äktenskap. Men när det gäller att ingå äktenskap, då är kärleken den mellan två människor av olika kön. KKKT ser det så att »kärlek» kan betyda många olika saker, men att det finns särskilda normer för det riktiga bruket av den gåva som är den ömsesidiga kärleken. När de moraliska normerna för den rätta innebörden av kärlek och dess bruk av vilken anledning det må vara överträds och börjar förvrängas, är risken stor att ordet »kärlek» används för att avse och legitimera vilket slags relation som helst, även om den inte är bibliskt eller socialt acceptabel. Accepterar man som enda krav på en relation att »kärleken» finns mellan två berörda människor, då har man godtagit äktenskap av vilket slag som helst. Går man med på det argumentet, kan vi i kyrka och samhälle befinna oss i ett läge där vi börjar gilla och försvara äktenskap till och med mellan nära släktingar, föräldrar och barn, och kanske mellan människor och djur – bara det som förenar dessa två varelser är något som kallas »kärlek»! Spelar det ingen roll hur den termen tolkas? Det vi här vill

betona är att vi ska akta oss för att använda ordet »kärlek» så att vi gör det till det viktigaste kriteriet av alla i frågan om äktenskap.

2.4 Ovan nämndes att det enkönade äktenskapet legitimeras och propageras med argumentet att det i kulturen och samhället i de länder som legaliserat enkönade äktenskap inträffat stora förändringar i folks sätt att tänka. Människor anser inte längre att det är fel eller illegitimt för människor av samma kön att gifta sig. Deras nutida kultur har en tendens att bejaka sådana äktenskap. Dagens etik och moral är annorlunda än förr.

KKKT håller med om att etiska synsätt kan förändras beroende på i vilken tid och på vilken plats människor befinner sig. Men de troende inom vår kyrka vet och tror att det finns saker som inte ändras, lika litet som näsan kan förändras till att bli mun, eller öronen till att bli ögon.

2.5 Det är sant att den (sexual)moral som förr betraktades negativt av samhället i dag betraktas positivt eller med gillande. Nutiden är uppenbart annorlunda och samhället har förändrats i sin ställning till många olika företeelser. Men det är också sant att Kyrkans etik och samhällets etik generellt sett inte kan ha grundvalar som ständigt vacklar och skiftar. Det är nödvändigt att Kyrkan och samhället har etiska normer som kan stå emot samhällliga, vetenskapliga, politiska och ekonomiska förändringar. Denna kyrka tror att det, på grundvalen av det Guds Ord lär, finns moral som inte tvunget förändras och böjs om av samtidens tryck och förändringar. Dit hör den moral som rör äktenskapet och dess innebörd.

2.6 Dessutom måste inte förändringar i moralen i ett samhälle, låt oss säga i Europa eller Amerika, uppfattas som vägledande för förändringar på alla andra platser på jorden. Inte heller bör förändringar i europeiska eller amerikanska länders kultur och samhälle tvingas på folk eller kyrkor i andra länder. Folk i andra delar av världen utanför Europa och Amerika har också sina samhällliga grundvalar som bär och skyddar deras etik. Vi som tanzanier och afrikaner har våra normer som är byggda på våra tydliga kulturella grundvalar, som bara erkänner äktenskapliga relationer mellan människor av olika kön. På samma sätt som andra kommer att säga att de legaliserar enkönade äktenskap, därför att nya omständigheter i rum och tid tillåter det, bör det stå klart att vår kontext och våra kulturer inte tillåter dessa ting.

2.7 Argumentet att ett äktenskap eller en relation mellan människor av samma kön är deras ensak är ett ensidigt argument. Vi troende i KKKT vill mot det klargöra att äktenskap inte är något som sker mellan bara två människor, utan att det alltid har stått klart att de två är en del av familjen och det vidare samhället. Dessa två kan inte tillåtas att för egen del göra saker som inte accepteras av samhället, med försvar av typen: »Lämna oss i fred, blanda er inte i våra angelägenheter; detta angår bara oss, och det är vårt eget beslut att göra som vi själva bestämmer», och så vidare. Nej, kyrkan och samhället i stort, i den grad vi är relaterade till vår kontext och kultur, anser att det finns saker i vilka varje människa, var hon än är, måste erkänna att hon inte lever ensam och att hon inte är tvungen att alltid och i alla avseenden leva bara efter eget huvud. Så är det verkligen i fråga om enkönade äktenskap.

3. Slutsatser

3.1 Alltså: På grundval av den ena Kyrkans förståelse och med hänsyn till nödvändigheten att leda Kyrkan pastoralt, i enlighet med Guds Ord och sin bekännelse, vill den Evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania tydligt, med profetisk röst klargöra sin hållning beträffande äktenskap mellan människor av samma kön. Det är en vass törntag i Herrens Jesu Kristi kropp (2 Kor. 12:7), som orsakar sår och smärta för hennes medlemmar och många andra världen över som har samma hållning i denna sak, på olika nivåer av relationer och ledningsstrukturer.

3.2 Den evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania anser att varje beslut från en part som inte överensstämmer med den gemensamma förståelsen av och hållningen till enkönade äktenskap försvagar hela Kyrkans enhet som Kristi kropp.

3.3 KKKT avvisar alltjämt inkorrekta och vilseledande tolkningar av den Heliga Skrift som görs för att legitimera enkönade äktenskap.

3.4 Vi tror inte att det finns någon del av Guds Kyrka som kan lösa alla sina problem på egen hand, utan den gemensamma kraften i hela Kristi kropp. Som det heter: Enhet är styrka, splittring är svaghet. Just besluten om att legalisera enkönade äktenskap visar tydligt att kraften i vår enhet har försvagats.

3.5 Naturligtvis räcker det inte och hjälper inte om vi stannar i att klandra och döma varandra på grund av våra skillnader i denna fråga. Den Helige Andes förstånd och vishet må leda oss till att fördjupa oss i bön, bot, fortsatta rådslag, ömsesidig förmaning och hjälp i kärlekens ande som har sin grund i Guds Ord (Kol. 3:5-17).

3.6 Vi vill uppmuntra och verkligen understödja alla dem i kyrkor över hela världen, vare sig de är många eller få, som motsätter sig beslut om att legalisera enkönade äktenskap. Vi vädjar om att vi alla ska fortsätta att vara salt och ljus i vår gemenskap, genom att rikta våra krafter på att uppehålla enhet och delaktighet mellan oss. Enheten ska göra det möjligt för oss att undvika ett läge där vi ytterligare sårar Kristi kropp, dvs. Kyrkan.

3.7 Vi ser att detta är onda tider som söker skada Guds Kyrka. Därför kallar vi alla troende i KKKT och andra kyrkor med samma hållning som vi att på allvar be och bevara vittnesbördet, både den enskilda kristnes och hela Guds Kyrkas vittnesbörd.

3.8 Vi uppmanar varje troende i KKKT att noggrant granska och avvisa alla främmande läror som lätt kan föra de troende vilse i denna globaliserade värld.

3.9 I den ömsesidiga relation som föreligger mellan oss och andra kyrkor i Europa och Amerika och andra platser har vår kyrkas hållning klarlagts tydligt i svaren till det frågeformulär som sänts ut av Lutherska Världsförbundet (LWF) beträffande utbyte av kyrkoarbetare. Syftet med detta frågeformulär är de beslut som slutligen kommer att fattas av LWF på bas av svaren från medlemskyrkorna.

3.9.1 Som medlem i LWF svarar vi i KKKT att vår kyrka inte är beredd att ingå i utbyten som omfattar personer som lever i enkönade äktenskap eller som understödjer sådana äktenskap och deras legalisering. För att vara ännu tydligare: sådana personer är inte välkomna att arbeta inom Tanzanias evangelisk-lutherska kyrka. Likaså avvisar vi varje form av övertalning, genom deras pengar och understöd.

3.9.2 Även när det gäller dess och andras deltagande i samarbetsorgan som Lutherska Världsförbundet, Kyrkornas Världsråd, Lutheran Mission Cooperation¹ och andra religiösa och icke-religiösa organisationer, kommer KKKT inte att acceptera några som helst försök att i sådana organisationer slå på trumman för eller smyga in personer som lever i eller propagerar för enkönade äktenskap eller andra homosexuella handlingar.

3.10 Den evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania (KKKT) kan inte tvinga människor i Europa eller Amerika att tänka eller handla som den själv gör i fråga om enkönade äktenskap, men den kan noggrant förklara sin hållning i själva sakfrågan för dem. Vi tror att den andra sidan också kommer att respektera vår ståndpunkt såsom den har förklarats i detta uttalande.

Alltså räknar KKKT med – och ber – att de som är hennes vänner på olika platser, men nu ser helt annorlunda på frågan om enkönade äktenskap, inte på något som helst sätt, tidpunkt eller plats försöker ifrågasätta hennes ställningstagande mot enkönade äktenskap, tillsammans med alla slags homosexuella handlingar.

NOTER

1. Samarbetsorganisation mellan KKKT och de kyrkor och missioner som stöder denna kyrkas arbete, se länken <http://www.lmc.or.tz/about/mou.html>.

[Till Svensk pastoraltidskrifts webbsida](#)

[Till Kyrklig samlings webbsida](#)